

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců Mgr. Daniely Zemanové, JUDr. Barbary Pořízkové, JUDr. Michala Mazance a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **nezl. T. A.**, zastoupené zákonným zástupcem T. A., právně zastoupené JUDr. Lubošem Pospíšilem, advokátem se sídlem Pekařská 19, Litoměřice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2007, č. j. OAM-1087/VL-01-P13-2006, o udělení mezinárodní ochrany, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. 12. 2007, č. j. 32 Az 58/2007 - 11,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Ustanovenému zástupci stěžovatelky, advokátu JUDr. Luboši Pospíšilovi, se sídlem Pekařská 19, Litoměřice, **se přiznává** odměna v částce 4569,60 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu ve lhůtě 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

Prostřednictvím svého zástupce žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá v záhlaví označené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové (dále jen „krajský soud“), kterým byla odmítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 8. 2007, č. j. OAM-1087/VL-01-P13-2006. Tímto rozhodnutím žalovaný neudělil stěžovateli mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Krajský soud v odůvodnění napadeného usnesení konstatoval, že žaloba stěžovatelky nesplňovala obecné náležitosti podání dle ustanovení § 37 odst. 3

zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, v platném znění (dále jen „s. ř.“), neboť nebyla vlastnoručně podepsána jejím zákonným zástupcem a dále k ní nebyl dle ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. připojen opis napadeného rozhodnutí žalovaného. Vzhledem k tomu, že zákonný zástupce stěžovatelky ani přes výzvu soudu vady podání v soudem stanovené lhůtě neodstranil, krajský soud v souladu s ustanovením § 37 odst. 5 s. ř. s. žalobu odmítl.

Zákonný zástupce stěžovatelky v podané kasační stížnosti uplatňuje důvody spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí soudu o odmítnutí návrhu dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nezpochybňuje, že by mu výzva krajského soudu k odstranění zmíněných vad žaloby nebyla doručena. Namítá však, že pokud měl vytýkané vady podání v soudem stanovené lhůtě odstranit, měla mu být tato výzva doručena spolu s překladem jejího obsahu do ruského jazyka. V této souvislosti uvádí, že obsahu výzvy neporozuměl, neboť český jazyk ovládá pouze v omezené míře a v právním řádu České republiky se neorientuje. Dále poukazuje na skutečnost, že ačkoli ihned po převzetí zásilky požádal o radu pracovníka cizinecké policie, nebylo mu vyhověno, a z důvodu plnění pracovních povinností se mu ani nepodařilo navázat kontakt s osobou právníckého vzdělání poskytující jednou týdně poradenství v pobytovém středisku. Na základě poznatků získaných od ostatních žadatelů o azyl se proto domníval, že obsahem předmětné zásilky je výzva krajského soudu, v níž tento žádá o sdělení, zda může rozhodnout o věci samé bez jednání, tzn. pokud na ni nebude ve stanovené lhůtě reagovat, bude soud mít zato, že s rozhodováním bez jednání vyslovil souhlas.

Vzhledem k okolnosti, že se jedná o kasační stížnost ve věci mezinárodní ochrany, Nejvyšší správní soud se ve smyslu ustanovení § 104a s. ř. s. nejprve zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být její kasační stížnost podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná. Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti a jeho dopadů do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikované pod č. 933/2006 Sb. NSS, dostupné též na www.nssoud.cz.

Podle tohoto usnesení je podstatným přesahem vlastních zájmů stěžovatele jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. Přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v řízení o kasačních stížnostech ve věcech azylu je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů. V zájmu stěžovatele v řízení

o kasační stížnosti ve věcech azylu je pak nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s., nýbrž také uvést, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti, v konkrétním případě podstatný přesah svých vlastních zájmů a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

V projednávané věci však stěžovatelka prostřednictvím zástupce neuvedla výslovně žádný důvod, pro který by kasační stížnost měla být zdejším soudem věcně projednána, tedy žádnou okolnost, pro kterou jí podaná kasační stížnost podstatně přesahuje její vlastní zájmy. K výše uplatněným stížným bodům Nejvyšší správní soud konstatuje, že jejich těžiště spočívá v posouzení otázky, zda krajský soud byl povinen obsah zákonnému zástupci zasílané výzvy k odstranění vad žaloby přeložit do jeho mateřského jazyka (resp. jazyka, kterému rozumí srovnatelně dobře jako své mateřštině), tedy zda v daném případě došlo k porušení ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, v platném znění (dále jen „o. s. ř.“), ve spojení s § 64 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení *účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo.*

Nejvyšší správní soud v dané souvislosti poukazuje na svou dosavadní judikaturu, např. rozhodnutí ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 Azs 270/2004 - 35, rozhodnutí ze dne 31. 8. 2004, č. j. 4 Azs 261/2004 - 57, či rozhodnutí ze dne 16. 6. 2004, č. j. 4 Azs 112/2004 - 50 (všechna publikována na www.nssoud.cz), z nichž vyplývá, že citované ustanovení je zdejším soudem vykládáno tak, že nikoli ve všech případech, kdy mateřštinou účastníka řízení je jiný než český jazyk, je dána povinnost soudu ustanovit takovému účastníku tlumočníka. Tato povinnost vzniká soudu pouze tehdy, pokud potřeba ustanovit tlumočníka vyjde v řízení najevo, tedy pokud se objeví konkrétní skutečnosti nasvědčující potřebě tlumočníka ustanovit a po jejich prověření soudem se prokáže, že účastník k řádnému uplatňování svých práv v soudním řízení tlumočníka potřebuje. Takovouto konkrétní skutečností tak v první řadě bude, pokud účastník sám o ustanovení tlumočníka požádá, další takovou skutečností může být absolutní neschopnost komunikace účastníka se soudem v českém jazyce, případně pokud je z jeho projevů patrné, že se česky nemůže dostatečně dobře porozumět.

Výše uvedené zásady se přitom v modifikované podobě uplatní také ohledně překladů soudních písemností doručovaných účastníkům. Pokud tedy účastník soudem doručeným písemnostem neporozumí a není schopen si v potřebné době zajistit jejich překlad, je třeba, aby se ihned po jejich doručení obrátil na soud a tyto skutečnosti mu dal jakýmkoliv způsobem, avšak jednoznačně, na vědomí.

Aniž by zdejší soud chtěl jakkoli zpochybňovat tvrzení zákonného zástupce stěžovatelky, že výzvě k odstranění vad podání neporozuměl, z obsahu předloženého soudního spisu je patrné, že stěžovatelka prostřednictvím svého zákonného zástupce podala ke krajskému soudu relativně obsáhlou žalobu v českém jazyce, která byla napsána způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, že osoba, která toto podání učinila, dokáže se soudem v češtině komunikovat v míře postačující k účinné ochraně jejích práv. Na výzvu soudu k odstranění vad žaloby zákonný zástupce stěžovatelky ve stanovené lhůtě nereagoval a ani žádný jiný jeho projev v řízení před krajským soudem nenaznačoval, že by ustanovení tlumočníka bylo v dané věci třeba. Ve shodě s výše citovanou judikaturou Nejvyššího správního soudu tak potřeba ustanovit stěžovatelce tlumočníka nevyplývá ani z povahy věci, ani z jiných okolností, které by v řízení vyšly najevo. Nejvyšší správní soud vychází z premisy „nechtě si každý střeží svá práva“; stěžovatelka proto nemůže v kasační stížnosti účinně namítat pochybení ze strany krajského soudu, pokud její zákonný zástupce (přes vědomost o zahájeném soudním řízení) zůstal nečinný a bez dalšího spoléhal na pravdivost poznatků získaných od ostatních žadatelů o azyl v pobytovém středisku.

Nejvyšší správní soud poukazuje na nutnost oddělení správního řízení a řízení před soudem ve správním soudnictví. Řízení o žalobě dle s. ř. s. není pokračováním správního řízení, účinnost úkonů učiněných ve správním řízení končí okamžikem právní moci rozhodnutí. Nelze tedy přisvědčit názoru vyjádřenému zástupcem stěžovatelky, dle něhož potřeba ustanovit tlumočníka nastává vždy, pokud žalobce požádal o tlumočníka v průběhu správního řízení. Zahájí-li žalobce řízení u správního soudu podáním žaloby v českém jazyce, pak nelze soudu vytýkat následnou komunikaci bez ustanovení tlumočníka, změnu tohoto přístupu může vyvolat pouze účastník svou aktivitou. Ke shodnému závěru dospěl Ústavní soud ve svém rozhodnutí ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. IV. ÚS 189/05, kde uvádí: *„Právo na tlumočníka pro toho, kdo neovládá jazyk, v němž se vede jednání, vzniká za podmínek stanovených Listinou základních práv a svobod; k těmto podmínkám náleží, že ten, v jehož prospěch má být tlumočník ustanoven, prohlásí, že jazyk, jímž se s ním v řízení (jednání) komunikuje, neovládá (čl. 37 odst. 4 Listiny základních práv a svobod). Této ústavně stanovené podmínce nelze rozumět jinak, než že iniciativa k uplatnění uvažovaného práva přísluší tomu, kdo komunikujícímu jazyku nerozumí (k problematice tlumočníka srovnej též např. usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 716/01, sp. zn. IV. ÚS 394/01, sp. zn. III. ÚS 326/2000).“*

Nad rámec výše uvedeného Nejvyšší správní soud podotýká, že správní soudy se již ve svém rozhodování zabývaly také otázkou obecných náležitostí žaloby v řízení proti rozhodnutí správního orgánu. Z rozhodnutí Krajského soudu v Plzni ze dne 1. 9. 2004, č. j. 58 Ca 53/2004 - 25, je patrné, že *„jednou z povinných obecných náležitostí žaloby v řízení proti rozhodnutí správního orgánu*

je vlastnoruční podpis žalobce (§ 65 odst. 1, § 71 odst. 1, § 37 odst. 3 s. ř. s.), případně jeho zástupce. V případě, že žalobce, resp. jeho zástupce, ani na základě usnesení předsedy senátu ve stanovené lhůtě žalobu v uvedeném směru nedoplní, stane se z původně odstranitelné procesní překážky neodstranitelná procesní překážka, neboť chybějící podpis znamená, že není možno zjistit, zda žaloba byla projevem žalobcovy vůle domáhat se tímto podáním u soudu ochrany svého veřejného subjektivního práva či nikoli. Nepodepsaná žaloba brání soudu pokračovat v zahájeném řízení, a proto ji soud usnesením odmítne (§ 37 odst. 5 s. ř. s.).“

Ze shora uvedeného vyplývá, že ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na veškeré stěžovatelkou uplatněné námitky podávané v kasační stížnosti. Za těchto okolností Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou ve smyslu § 104a s. ř. s. a dle tohoto ustanovení ji odmítl.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 3, větu první, s. ř. s., ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Stěžovatelce byl pro řízení o kasační stížnosti ustanoven usnesením Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 16. 1. 2008, č. j. 32 Az 58/2007 - 19, zástupce JUDr. Luboš Pospíšil, advokát se sídlem Pekařská 19, Litoměřice. Ustanovenému zástupci stěžovatelky byla přiznána odměna v konečné částce 4569,60 Kč, a to za dva úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení; písemné podání soudu ve věci samé) podle § 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění pozdějších předpisů (advokátní tarif). Odměna byla vypočtena podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. f), ve spojení s § 7 bod 5., advokátního tarifu tak, že za dva úkony právní služby byla stanovena odměna ve výši 4200 Kč (2 x 2100 Kč), k ní náleží náhrada hotových výdajů ve výši 600 Kč (2 x 300 Kč) podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky a tato částka byla následně v souladu s § 12 odst. 4 advokátního tarifu snížena o 20%, neboť jmenovaný advokát zastupuje v řízení před Nejvyšším správním soudem také ostatní členy rodiny stěžovatelky, a to ve věcech sp. zn. 9 Azs 18/2008 a 9 Azs 19/2008, v nichž provedl obsahově zcela shodné úkony právní služby. Vzhledem k tomu, že ustanovený advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, byla k takto vypočtené odměně připočtena i daň z přidané hodnoty. Náklady právního zastoupení stěžovatelky nese v souladu s ustanovením § 35 odst. 8 s. ř. s. stát.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. května 2008

JUDr. Radan Malík
předseda senátu